

Obletnice in prelomnice

Letos smo že marsikatero rekli ali zapisali ob 40-letnici Slovenskega etnološkega društva, a ker obletnico praznujemo vse leto, naj tudi zaključno, decembrsko dvojno številko zaznamuje slavlje. Povrhu vstopamo v leto, ko bomo od prvega *Glasnika Slovenskega etnografskega društva* prešteli že 60 let! Nekdanji uredniki *Glasnika*, Alenka Černelič Krošelj in Tita Porenta, sta nam ob teh obletnicah pripravili zanimivo branje; povabili sta namreč nekdanje urednice in urednike društvene revije in knjižne zbirke, da z nami delijo spomine na lastno urednikovanje. Ti spomni so poučni, predvsem pa navdihujoči – spodbujajo kakovost in domišljijo.

Vseh urednikov seveda ni več med nami, denimo Zmage Kumer, ki je z uredniškim delom pri *Glasniku* začela pred pol stoletja! Se jih pa s hvaležnostjo spominjamo, saj niso bili le znanstveniki in strokovnjaki, ampak so bodisi kot uredniki bodisi drugače delovali tudi v javnosti. Ena od vidnejših javnih etnologinj je bila Pavla Štrukelj, od katere se na naslednjih straneh žal poslavljamo. A njen zgled sodelovanja, v njenem primeru s posamičnimi romskimi skupnostmi in aktivisti, ostaja pomemben za javno angažiranje vseh, ki delujemo v etnologiji in antropologiji.

In to še toliko bolj v časih, ki jih mnogi opisujejo kot prelomne. Govorim seveda o beguncih in migrantih, o katerih se je pri marsikom izoblikovala predstava o množicah *ante portas* Slovenije in Evrope, vse bolj pa v zadnjih dneh prevladuje tudi predstava o nevarnih mladih ljudeh iz arabskega sveta, ki niso begunci, temveč teroristi. Resnično se dogaja nekaj prelomnega, in sicer se je začel v ljudeh prebujati strah. Tega pa močno pogojuje neznanje. Da bi odpravili nerazumevanje sodobnega bližnjega in bolj oddaljenega sveta, »nas« in »drugih«, pa moramo znanja iz naše vede najprej pripeljati v osnovne in srednje šole. Zato naj bralko in bralca nemudoma napotim k prispevku Matevža Remškarja, ki naj osveži spomin na pretekla prizadevanja za uvajanje etnologije v izobraževanje, predvsem pa naj bo spodbuda za razmislek o argumentih, zakaj je učenje etnologije in antropologije v osnovnem šolanju danes pravzaprav nujno. Rajko Muršič, ki je k učenju najmlajših o tukajšnjih in bolj oddaljenih kulturnih tradicijah pozival že na posvetih o etnologiji v osnovnih šolah pred več kot dvajsetimi leti, je na to znova spomnil prav na praznovanju 40-letnice društva 21. oktobra letos v Slovenskem etnografskem muzeju. Pozval nas je, naj bo to skupni projekt vseh etnoloških in antropoloških društev pri nas. Prelomnega časa naj torej ne zaznamujejo migranti, ampak prelom raje ustvarimo s spodbujanjem etnoloških in antropoloških znanj za razvoj neksenofobične družbe.

Razglabljanja pričujočega *Glasnika* začenjamo z rekreacijo, saj je bila prvotna zamisel urednikov, da se etnologiji športa in rekreacije posveti cel sklop prispevkov. A račun se ni izšel, zato pa je bera tematsko in tudi geografsko toliko bolj raznolika. Poleg nekaterih stalnih tem, kot sta etimologija krajevnih imen in vprašanja etničnosti, razglabljanja prinašajo za domačo etnologijo in antropologijo relativno sveža spoznanja o učinkih kolesarjenja v mestih, o tveganjih na družinskih kmetijah, o kontrastnih migracijskih politikah na Kitajskem, o antropologiji v poslovnem svetu itd. Ne pozabljamo niti, da je *Glasnik* med drugim tudi muzeološko glasilo. V skladu z napovedmi iz prejšnjega uvodnika o odpiranju prostora novim teorijam pa želim posebej opozoriti na članka, katerih teoretsko ogrodje je (posebej pri nas, pa tudi sicer) dokaj edinstveno: govorim o lakanovski etnografiji Blaža Bajiča in sploh prvi predstavitvi paradigem perspektivizma, prenovljenega strukturalizma in ontološke antropologije v slovenskem jeziku avtorja Boruta Telbana. *Glasnik* pa kot vedno prinaša še marsikaj zanimivega.

Miha Kozorog,
glavni urednik